

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรของ
เกษตรกรจังหวัดลำปาง

ผู้วิจัย นายถนอมศักดิ์ ชัยขำคำ ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.พรสุรีย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกร (2) การยอมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรของเกษตรกร (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรของเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรจังหวัดลำปาง ปี 2549 จำนวน 2,200 รายใน 200 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 146 ราย ใน 88 โรงเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.42 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น สมรสแล้ว จำนวนแรงงานจ้างทำการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 14.27 คนต่อปี เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีอาชีพหลักทำนา รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 81,527.40 บาท รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 38,712.33 บาท พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 8.23 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของตนเอง แหล่งเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวนเงินกู้เฉลี่ย 68,664.38 บาท และแรงจูงใจที่เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) การยอมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรพบว่าในเชิงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (3) ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ มีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนต่อปี รายได้จากภาคเกษตรต่อปี รายจ่ายภาคการเกษตรต่อปี รายจ่ายนอกภาคเกษตรต่อปี จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด และแรงจูงใจที่เข้าร่วมกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร (4) ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรในกิจกรรมการวิเคราะห์ระบบนิเวศและในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการวิเคราะห์ระบบนิเวศในช่วงเช้า บ่าย หรือเย็น มีผลกระทบต่อความคิดเห็น การจัดการแปลงพืชเป็นปัญหาสูงสุด โดยมีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรให้ครบทุกหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านการเกษตร แต่ไม่ควรดำเนินการในช่วงเกษตรกรเริ่มฤดูกาลทำนาหลังการถ่ายทอดตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกรแล้วมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่แนะนำและติดตามอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำแผนเสนอของบประมาณจากท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ การยอมรับ การถ่ายทอดเทคโนโลยี กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร จังหวัดลำปาง

Thesis title: Factors Relating to an Adoption of Technology Transfer in the Farmers'

Field School Process by farmers in Lampang Province

Researcher: Mr.Tanomsak Chaiyakham; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension) **Thesis advisors:** (1) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor; (2)

Mr.Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study social, economic, and other factors of farmers who had adopted technology transfer into the farmers' field school process in Lumpang Province; (2) to study their adoption of technology transfer into the process; (3) to study factors relating to their adoption of technology transfer into the process; and (4) to study their problems and suggestions on the operation of technology transfer into the process.

The population in this study were 2,200 farmers who attended in the project of technology transfer into the process from 200 farmers' field schools in Lampang Province in 2006. 146 Samples from 88 farmers' field schools were selected by using unintentionally random sampling methodology. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, mean, minimum value, maximum value, standard deviation, and multi – regression analysis.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the farmers were male, with average age 44.42 years, educated at lower secondary level, and married. The average quantity of persons who were employed to work on their farm was 14.27 persons/year. They were a member of the Bank for Agriculture and Corporation. Their main occupation was farmer. The average total income of their family in the year before was 81,527.40 Baht. Their average income obtaining from agricultural section in the year before was 38,712.33 Baht. Their own average agricultural area was 8.23 Rai/family. They generally took out a loan from the Bank for Agriculture and Corporation. Their average amount of their loan was 68,664.38 Baht. Their motivation, in general, for the adoption of technology transfer was at "much" level. (2) For their adoption of technology transfer into the process, it was found that their opinions about the adoption was at "much" level.(3) Their social, economic, and other factors relating significantly to their adoption of technology transfer into the process were the following: their family's total income per year, their income obtaining from agricultural section per year, their expenditure in/outside their agricultural section per year, their occupied total agricultural area, and their motivation for their attendance in the process. And (4) their problems on the operation of technology transfer into the process relating to activities of the ecological analysis, and general feature of them were at "medium" level. Their ecological analysis whether during morning session, afternoon session, or evening session affected their decision making. And the field management was considered the most important problem for them. They suggested that a farmers' field school should be set up in any village which had problems on agriculture, but the school should not be operated during planting season. And after having the technology transfer into the process, the farmers wanted to be suggested and followed up continuously by government officers. Besides, the plan should be made to draw budget support from the Local Government Organization to support their production.

Keywords: Adoption, Technology Transfer, Farmers' Field School Process, Lampang Province.